

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (dešimtoji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. lapkričio 14 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — SESV 49 straipsnis — Įsisteigimo laisvė — SESV 56 straipsnis — Laisvė teikti paslaugas — Vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principai — Skaidrumo pareiga — Taikymo sritis — Valstybės narės viešųjų subjektų ir šios valstybės narės įmonės sudarytas susitarimas — Šių subjektų atliktas televizijos paslaugų teikimo veiklos ir, nustatytam laikotarpiui, išimtinės teisės naudoti jų kabelių tinklus perleidimas minėtos valstybės narės įmonei — Galimybė tos pačios valstybės narės ūkio subjektui remtis SESV 49 ir 56 straipsniais šios valstybės narės teismuose — Konkurso nepaskelbimas — Pateisinimas — Ankstesnio susitarimo buvimas — Sandoris, kuriuo siekiama užbaigti ginčą dėl šio susitarimo aiškinimo — Perleistos veiklos vertės sumažėjimo rizika“

Byloje C-221/12

dėl *Raad van State van België* (Belgija) 2012 m. gegužės 2 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2012 m. gegužės 11 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Belgacom NV

prieš

Interkommunale voor Teledistributie van het Gewest Antwerpen (Integan),

Inter-Media,

West-Vlaamse Energie- en Teledistributiemaatschappij (WVEM),

Provinciale Brabantse Energiemaatschappij CVBA (PBE),

dalyvaujant

Telenet NV,

Telenet Vlaanderen NV,

Telenet Group Holding NV,

TEISINGUMO TEISMAS (dešimtoji kolegija),

kurį sudaro dešimtosios kolegijos pirmininko pareigas einantis A. Rosas, teisėjai D. Šváby (pranešėjas) ir C. Vajda,

* Proceso kalba: olandų.

generalinis advokatas Y. Bot,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Belgacom NV*, atstovaujamos *advocaat* B. Schutyser,
- *Interkommunale voor Teledistributie van het Gewest Antwerpen (Integan)*, *Inter-Media*, *West-Vlaamse Energie- en Teledistributiemaatschappij (WVEM)* ir *Provinciale Brabantse Energiemaatschappij CVBA (PBE)*, atstovaujamų *advocaten* D. D’Hooghe ir P. Wytinck,
- *Telenet NV*, *Telenet Vlaanderen NV* ir *Telenet Group Holding NV*, atstovaujamų *advocaat* T. De Meese,
- Belgijos vyriausybės, atstovaujamos J.-C. Halleux ir C. Pochet, padedamų advokato S. Depré,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* C. Colelli,
- Europos Komisijos, atstovaujamos T. van Rijn, I. Rogalski ir A. Tokár,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su SESV 49 ir 56 straipsnių išaiškinimu.
- 2 Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas nagrinėjant *Belgacom NV* (toliau – *Belgacom*) ir keturių komunų asociacijų: *Interkommunale voor Teledistributie van het Gewest Antwerpen (Integan)*, *Inter-Media*, *West-Vlaamse Energie- en Teledistributiemaatschappij (WVEM)* ir *Provinciale Brabantse Energiemaatschappij CVBA (PBE)* (toliau kartu – Komunų asociacijos) ginčą dėl įvairių sprendimų, kuriais šios asociacijos patvirtino susitarimų, kuriuose numatyta perleisti *Telenet NV* (toliau – *Telenet*) televizijos paslaugų teikimo veiklą ir jų klientų pasirašytas televizijos abonemento sutartis, taip pat nustatytam laikotarpiui – papildomas teises į jų kabelių tinklus ir suteikti ilgalaikės nuomos teisę į šiuos tinklus sudarymą neskelbiant konkurso.

Teisinis pagrindas

- 3 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, p. 114; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 132) 1 straipsnyje pateikiami šie sąvokų apibrėžimai:

„<...>

2. a) „Viešosios sutartys [Viešojo pirkimo sutartys]“ – tai dėl piniginės naudos vieno arba kelių ūkio subjektų ir vienos ar kelių perkančiųjų organizacijų raštu sudarytos sutartys, kurių dalykas yra darbų atlikimas, prekių tiekimas arba paslaugų teikimas, kaip apibrėžta šioje direktyvoje.

<...>

- d) „Viešojo paslaugų pirkimo sutartys“ – tai viešosios sutartys [viešojo pirkimo sutartys], kurių dalykas yra II priede išvardytų paslaugų teikimas, išskyrus darbų ir prekių pirkimo sutartis.

<...>

4. „Viešoji paslaugų koncesija“ – tai tos pačios rūšies sutartis, kaip ir [viešojo] paslaugų pirkimo sutartis, išskyrus tai, kad atlygis už suteiktas paslaugas yra teisė naudotis paslauga [eksploatuoti paslauga] arba tokia teisė kartu su mokėjimu.

<...>“

- 4 Remiantis Direktyvos 2004/18 17 straipsniu, ši direktyva netaikoma paslaugų koncesijoms.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 5 Komunų asociacijų nariai yra tik viešosios teisės reglamentuojami subjektai. Iš pradžių šios asociacijos teikė kabelinės televizijos paslaugas naudodamos savo pačių kabelių tinklus.
- 6 1996 m. šios asociacijos per bendrosios teisės reglamentuojamą kooperatinę bendrovę *Interkabel* įsigijo 1,51 % įsteigtos kooperatinės bendrovės *Telenet* kapitalo; kaip įnašas *Telenet* buvo suteiktos teisės 50 metų laikotarpiui iš dalies naudoti jų kabelių tinklus. Šios naudojimo teisės apėmė išimtinę teisę naudoti tuos tinklus teikiant vadinamąsias „telekomunikacijų iš taško į tašką“ paslaugas ir neišimtinę teisę dėl vadinamųjų „daugialypės terpės“ paslaugų, o Komunų asociacijos išsaugojo išimtinę teisę naudoti savo tinklus teikiant transliavimo paslaugas.
- 7 Pagal įnašų sutartį *Telenet* taip pat suteikta pirmumo teisė nuosavybės teisių į Komunų asociacijų kabelių tinklus perleidimo atveju ir pirmenybės teisė teisės naudoti šiuos tinklus suteikimo tretiesiems asmenims „daugialypės terpės paslaugoms“ teikti atveju.
- 8 Vėliau Komunų asociacijos įsteigė ekonominių interesų grupę IN-DI siekdamas, be kita ko, pasiūlyti interaktyviosios skaitmeninės televizijos paslaugas per savo kabelių tinklus.
- 9 *Telenet* pateikė ieškinį dėl bylos nagrinėjimo iš esmės ir prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių, siekdama uždrausti šios veiklos vykdymą; ji rėmėsi tuo, kad ši veikla priskirtina prie „telekomunikacijų iš taško į tašką paslaugų“, kaip tai suprantama pagal 1996 m. įnašų sutartį. Laikinąsias apsaugos priemones taikantis teisėjas priėmė laikiną sprendimą, kuriuo patenkino jam pateiktą prašymą. Jo nutartis buvo apskūsta.
- 10 Tuo pačiu metu pradėtos visų susijusių šalių derybos siekiant pasiekti taikų susitarimą. Šios derybos užbaigtos sudarius pagrindų susitarimą, kurį kompetentingi Komunų asociacijų organai patvirtino 2007 m. gruodžio mėn. priimtais sprendimais.
- 11 Šiame susitarime visų pirma numatyta suteikti *Telenet* ilgalaikės nuomos teisę į Komunų asociacijų tinklus 38 metų laikotarpiui, kuris atitinka likusią teisių naudoti šiuos tinklus, kurios jai buvo iš pradžių suteiktos remiantis 1996 m. įnašų sutartimi, laiką, už įvairių atlygi, visų pirma apmokant už sąnaudas ir amortizacinius atskaitymus, už kapitalo investicijas ir šių tinklų valdymo, priežiūros, plėtojimo ir

pagerinimo išlaidas. Taigi šiai įmonei suteikta išimtinė teisė naudoti tuos tinklus telefono ryšio, prieigos prie interneto ir analoginės, skaitmeninės bei interaktyviosios televizijos paslaugoms teikti. Nuo tada teritorijoje, kurią aprėpia minėti tinklai, ji galėjo pateikti pasiūlymą, atitinkantį šiuolaikinius prekybos standartus, vadinamąjį „triple play“, dėl kombinuoto tokių paslaugų teikimo. Minėtame susitarime taip pat, be kita ko, numatyta perleisti *Telenet* Komunų asociacijų televizijos paslaugų veiklą ir šių paslaugų abonemento sutartis. Visas numatytas atlygis buvo įvertintas 350 milijonų eurų.

- 12 Įgyvendinant minėtą pagrindų susitarimą sudarytas galutinis susitarimas (toliau – ginčijamas susitarimas). Tačiau bendra *Telenet* mokėtina atlygio suma buvo padidinta iki 425 milijonų eurų, t. y. 5 milijonais eurų daugiau negu pasiūlymo, įvertinto kaip „neįpareigojančio“, pateikto *Belgacom* iniciatyva siekiant išigyti Komunų asociacijų analoginės ir skaitmeninės televizijos signalų paskirstymo veiklą bei šių paslaugų abonemento sutartis, taip pat neišimtinės teises naudoti Komunų asociacijų kabelių tinklus kabelinės televizijos paslaugoms teikti, suma. Pastarasis susitarimas užbaigtas Komunų asociacijoms 2008 m. birželio mėn. priėmus naujus sprendimus.
- 13 Dėl pastarųjų sprendimų ir 10 punkte minėtų sprendimų *Belgacom* pateikė ieškinius *Raad van State van België* (Belgijos valstybės taryba).
- 14 Prieš tai ši bendrovė buvo pateikusi užklausą Komunų asociacijoms dėl pagrindų susitarimo sudarymo ir pareiškė susidomėjimą išigyti tam tikras teises, kurių perleidimas buvo numatytas šiame susitarime. Atsakydamos Komunų asociacijos nurodė, kad *Belgacom* negali būti laikoma potencialia derybų partnere, atsižvelgiant į 1996 m. įnašų sutartyje numatytus ribojimus ir į tai, kad perleidus susijusias teises jai būtų užtikrinta monopolinė padėtis, nes *Belgacom* jau teikia visapusiškas televizijos paslaugas naudodama savo pačios tinklą teritorijoje, kurią aprėpia Komunų asociacijų kabelių tinklai. Šiuo klausimu ši bendrovė atsikirto, kad minėti tinklai galėtų būti naudojami bendrai, o tai sudarytų sąlygas išlaikyti veiksmingą konkurenciją. Vėliau, tačiau prieš sudarant ginčijamą susitarimą, *Belgacom* pateikė šios sprendimo 12 punkte minėtą pasiūlymą.
- 15 Per procesą pagrindinėje byloje *Belgacom* savo ieškinius visų pirma grindė EB 43 ir 49 straipsniais, kuriuos dabar atitinka SESV 49 ir 56 straipsniai. Ji tvirtina, kad turi būti taikomi vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principai, taip pat proporcingumo principas, kad ir kaip būtų vertinamas ginčijamas susitarimas, ir kad nėra jokio privalomojo bendrojo intereso pagrindo, kuriuo galima pateisinti tai, jog nebuvo paskelbtas konkursas prieš sudarant ginčijamą susitarimą.
- 16 Komunų asociacijos, priešingai, teigia, kad taikant lygybės principą nedraudžiama sudaryti sutarties, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, iš anksto neskelbiant konkurso, jei valdžios institucija, inicijuojanti tokios sutarties sudarymą, turi tam konkrečių priežasčių, kurios nebūtinai turi būti susijusios su bendruoju interesu, tačiau turi turėti faktinį pagrindą ir būti teisiškai tinkamos, o tai atitinka „objektyvių aplinkybių“ sąvoką, kaip tai suprantama pagal Teisingumo Teismo praktiką. Taip yra šiuo atveju, atsižvelgiant, pirma, į pirmenybės ir pirmumo teises, kurias turėjo *Telenet* pagal 1996 m. įnašų sutartį ir kurios turėtų būti laikomos sudarančiomis išimtinę teisę, dėl kurios neįmanomas veiksmingas varžymasis, ir, antra, į esamą Komunų asociacijų ir *Telenet* ginčą dėl šios įnašų sutarties apimties, atsižvelgiant į numatomą procedūrų trukmę ir į riziką, kad Komunų asociacijoms būtų taikomos didelės sankcijos, jei galutiniu teismo sprendimu būtų nuspręsta, kad jos pažeidė šią sutartį.
- 17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad visos pagrindinės bylos šalys pripažįsta, jog ginčijamas susitarimas nepatenka nė į vienos direktyvos viešųjų pirkimų srityje taikymo sritį. Šio teismo teigimu, kad ir kaip būtų vertinamas ginčijamas susitarimas, Komunų asociacijų sprendimai, priimti šio susitarimo pagrindu, priklauso valstybės priemonėms, kurių tikslas – reglamentuoti ekonominės veiklos vykdymą, o valdžios institucijos diskrecija šioje srityje ribojama lygybės principu ir skaidrumo pareiga. Be to, jis mano, kad atsižvelgiant į sandorio vertę tikėtina, jog paskelbus konkursą užsienyje įsteigtos įmonės būtų pareiškusios susidomėjimą.

- 18 Šis teismas konstatavo, kad ginčijamas susitarimas sudarytas motyvuojant siekiu užbaigti Komunų asociacijų ir *Telenet* ginčą dėl 1996 m. įnašų sutarties apimties ir kad ginčas kilo tik dėl techninės pažangos, kurios susitarimo šalys negalėjo numatyti sudarant tą sutartį. Konkrečiai kalbant, dėl teisių naudoti Komunų asociacijų kabelių tinklus padalijimo, numatyto minėtoje sutartyje, nė vienai iš šalių nebuvo sudaryta galimybė pasiūlyti visapusiškų televizijos paslaugų, nes interaktyviosios televizijos paslaugos priklausė išimtinėms *Telenet* teisėms, o tik Komunų asociacijos turėjo teisę teikti kabelinės televizijos paslaugas.
- 19 Tačiau minėtas teismas taip pat konstatavo, kad ginčijamu susitarimu viršijama tai, kas būtina minėtam ginčui užbaigti, nes iš esmės pakeistas 1996 m. įnašų sutartyje numatytas teisių naudoti Komunų asociacijų kabelių tinklus padalijimas, suteikiant *Telenet* teises, kurios iš pradžių jai nebuvo priskirtos ir kurios nebuvo ginčo dalykas. Pagal šį susitarimą sumokėdama 425 milijonų eurų atlygį *Telenet* įgyja bendrą išimtinę teisę naudoti tuos tinklus, dėl kurių ji turi galimybę teritorijoje, kurią aprėpia šie tinklai, sudarančioje maždaug trečdalį jos veiklos zonos, pasiūlyti visapusiškas televizijos paslaugas, taigi ir pateikti „triple play“ pasiūlymą, atitinkantį šiuolaikinius prekybos standartus, taip pat, kaip ji tai jau darė kituose dviejuose trečdaliuose savo veiklos zonos.
- 20 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad vien 1996 m. įnašų sutarties buvimas negali būti laikomas pateisinimu sudaryti ginčijamą susitarimą. Iš tiesų, pirma, galėjo būti sukurta kabelių tinklo bendro naudojimo sistema. Antra, pirmenybės ir pirmumo teisės, *Telenet* turimos pagal šią sutartį, nėra tokios, dėl kurių būtų užkirstas kelias vienodai vertinti kelis kandidatus, taigi ir atlikti realią jų pasiūlymų lyginamąją analizę.
- 21 Tačiau šis teismas klausia, ar bendros aplinkybės, kurios susijusios ne tik su 1996 m. įnašų sutartimi, bet ir su vėliau kilusiu ginču dėl šios sutarties apimties, atsižvelgiant į technologinius pokyčius, bei su teismo sprendimu, priimtu nagrinėjant šį ginčą, galėtų būti motyvas, kuriuo pateisinama tai, kad nebuvo paskelbtas konkursas. Iš tiesų, pirma, dėl teisių, kurios buvo perleistos *Telenet* minėta sutartimi, perdavimo tretiesiems asmenims neišvengiamai kiltų naujų ginčų ir padidėtų teisinis nesaugumas. Antra, dėl neišspręsto ginčo su *Telenet* Komunų asociacijos ilgą laiką negalėjo teikti visapusiškų televizijos paslaugų, o dėl to ne tik kilo didelė ekonominė žala, nes *Belgacom* savo ruožtu galėjo užimti rinką, bet ir galėjo nukentėti vartotojai.
- 22 Tokiomis aplinkybėmis minėtas teismas numato galimybę, kad ginčijamas susitarimas, kuriuo įtvirtinamas taikus susitarimas užbaigti *Telenet* ir Komunų asociacijų ginčą, gali būti laikomas leidžiamu 1996 m. įnašų sutarties papildymu, o ne savarankišku susitarimu, kurį galima sudaryti tik laikantis SESV 49 ir 56 straipsnių.
- 23 Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad 2005 m. liepos 21 d. Sprendime *Coname* (C-231/03, Rink. p. I-7287, 19 punktas) Teisingumo Teismas nurodė galimybę „objektyviomis aplinkybėmis“ pateisinti nevienodą požiūrį, kuriuo sukuriama netiesioginė diskriminacija dėl nacionalinės priklausomybės, kylanti dėl tiesioginio paslaugų koncesijos suteikimo. Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas dėl šios sąvokos apimties atsižvelgiant į „privalomųjų bendrojo intereso pagrindų“ sąvokos apimtį.
- 24 Tokiomis aplinkybėmis *Raad van State van België* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar SESV 49 ir 56 straipsnius reikia aiškinti taip, kad Belgijoje įsteigta įmonė Belgijos teisme gali remtis pagrindinėmis Sąjungos teisės taisyklėmis, visų pirma iš minėtų straipsnių kildinama skaidrumo pareiga, kai kalbama apie į kurios nors iš viešųjų pirkimų direktyvų taikymo sritį nepatenkantį susitarimą, kuriuo Belgijos institucija perleidžia teises kitai Belgijos įmonei prieš tai nesurengusi konkurso?

2. Ar siekis išvengti esamo, atskirai paėmus, neginčytino ir labai specifinio viešojo juridinio asmens ir jo nekontroliuojamos privačios įmonės susitarimo pažeidimo arba sandorio ar taikaus susitarimo sudarymas siekiant išspręsti esamą ginčą dėl minėto susitarimo aiškinimo, kai šis taikaus susitarimas pagrįstas teisėmis, pripažintomis šalims pagal laikinąsias apsaugos priemones taikančio teismo laikiną sprendimą, ir kai atitinkamai [minėto juridinio asmens] veiklai, nesudarius tokio taikaus susitarimo, gali būti rimtai pakenkta ir sumažėtų jos vertė, o vartotojai negalėtų gauti tam tikrų paslaugų, gali būti laikomas privalomuoju bendrojo intereso pagrindu arba bent jau objektyvia aplinkybe, kuria galima pateisinti tai, kad viešieji juridiniai asmenys, išimties tvarka ir nukrypdami nuo SESV 49 ir 56 straipsniuose įtvirtinto vienodo požiūrio principo bei diskriminavimo dėl nacionalinės priklausomybės draudimo ir iš jų išplaukiančios skaidrumo pareigos, neorganizuoja konkurso ir sudaro sutartį tiesiogiai?
3. Jeigu atsakymas į antrąjį klausimą būtų teigiamas: ar tuomet minėtas sandoris arba minėtas taikaus susitarimas tam, kad pirma nurodytos Sąjungos teisėje užtikrinamos pagrindinės laisvės nebūtų apribotos labiau, nei to reikia siekiamam tikslui pasiekti, turi apsiriboti tik tuo, ko būtinai reikia, kad būtų išspręstas kilęs ginčas, ar vis dėlto šalys, atsižvelgdamos į būsimus prieštaravimus, kurie pagrįstai ir logiškai susiję su ginču, gali sudaryti platesnės apimties taikų susitarimą, kuriuo užtikrinami ir vartotojų interesai, ir kuo didesnė atitinkamos perleidžiamos veiklos vertė?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 25 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar SESV 49 ir 56 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad valstybės narės ūkio subjektas gali šios valstybės narės teismuose remtis iš šių straipsnių išplaukiančios skaidrumo pareigos pažeidimu, kai sudaro susitarimą, kuriuo vienas ar daugiau minėtos valstybės narės viešųjų subjektų tos pačios valstybės narės ūkio subjektui už atlygį perleidžia, be kita ko, išimtinę teisę naudoti kabelinės televizijos tinklus ir jų televizijos paslaugų teikimo veiklą bei su šia veikla susijusias abonemento sutartis.
- 26 Reikia konstatuoti, kad, neatsižvelgiant į praktinę tvarką ir šalių pateiktus vertinimus, atrodo, jog ginčijamas susitarimas dėl to, kad juo *Telenet* perleidžiama Komunų asociacijų televizijos paslaugų teikimo veikla ir suteikiama išimtinė teisė naudoti šių asociacijų kabelių tinklus pirmiausia šiai veiklai vykdyti, turi būti vertinamas kaip paslaugų koncesija, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2004/18 1 straipsnio 4 dalį.
- 27 Iš tiesų, pirma, kadangi perėmėjas susitarimu įpareigojamas vykdyti perleistą veiklą, toks susitarimas yra viešojo pirkimo sutartis, susijusi su Direktyvos 2004/18 II priede nurodytų paslaugų teikimu, išskyrus atlyginimo būdą, nes atlygis už suteiktas televizijos paslaugas yra teisė vykdyti atitinkamą veiklą, kaip tai apibrėžta minėtoje 1 straipsnio 4 dalyje. Antra, šis susitarimas taip pat atitinka sąlygą, kad su tokios veiklos vykdymu susijusi rizika turi pereiti perėmėjui (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 2009 m. birželio 11 d. Sprendimo *Hans & Christophorus Oymanns*, C-300/07, Rink. p. I-4779, 72 punktą ir 2011 m. kovo 10 d. Sprendimo *Privater Rettungsdienst und Krankentransport Stadler*, C-274/09, Rink. p. I-1335, 26 punktą ir nurodytą teismo praktiką).
- 28 Tačiau, nepaisant to, kad paslaugų koncesijos nepatenka į Direktyvos 2004/18 taikymo sritį remiantis jos 17 straipsniu, valdžios institucijos, suteikiančios tokią koncesiją, privalo laikytis pagrindinių ESV sutarties taisyklių, nediskriminavimo dėl nacionalinės priklausomybės ir vienodo požiūrio principų, taip pat iš jų išplaukiančios skaidrumo pareigos, jeigu tokia koncesija kelia aiškų tarptautinį susidomėjimą (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *ASM Brescia*, C-347/06, Rink. p. I-5641, 58 ir 59 punktus ir nurodytą teismo praktiką).

- 29 Kalbant apie aiškų tarptautinio susidomėjimo buvimą, pažymėtina, kad jis gali kilti, be kita ko, dėl susitarimo, kurį numatoma sudaryti, ekonominės svarbos, jo vykdymo vietos (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *ASM Brescia* 62 punktą ir nurodytą teismo praktiką) ar techninių savybių (pagal analogiją žr. 2008 m. gegužės 15 d. Sprendimo *SECAP ir Santorso*, C-147/06 ir C-148/06, Rink. p. I-3565, 24 punktą).
- 30 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo išsamiai įvertinti visus šiuo atžvilgiu reikšmingus veiksnius (šiuo klausimu žr. 2009 m. gruodžio 23 d. Sprendimo *Serrantoni ir Consorzio stabile edili*, C-376/08, Rink. p. I-12169, 25 punktą ir nurodytą teismo praktiką), o tai, atrodo, šiuo atveju jau padaryta, nes jis konstatavo, kad atsižvelgiant į pagrindinėje byloje nagrinėjamo susitarimo svarbą tikėtina, jog kitose valstybėse narėse įsteigtos įmonės būtų pareiškusios susidomėjimą paskelbus konkursą.
- 31 Dar reikia patikslinti, kad aiškus tarptautinis susidomėjimas egzistuoja nereikalaujant, kad ūkio subjektas būtų iš tikrųjų pareiškęs susidomėjimą. Taip ypač yra, kai ginčas, kaip pagrindinėje byloje, susijęs su skaidrumo nebuvimu atsižvelgiant į nagrinėjamą susitarimą. Iš tiesų tokiu atveju kitose valstybėse narėse įsteigti ūkio subjektai neturi realios galimybės pareikšti susidomėjimo gauti tokią koncesiją (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Coname* 18 punktą ir 2005 m. spalio 13 d. Sprendimo *Parking Brixen*, C-458/03, Rink. p. I-8585, 55 punktą).
- 32 Be to, nustačius, kad yra aiškus tarptautinis susidomėjimas dėl atitinkamos koncesijos suteikimo, ją suteikiančiai valdžios institucijai taikoma skaidrumo pareiga yra naudinga kiekvienam potencialiam konkurso dalyviui (šiuo klausimu žr. 2010 m. balandžio 13 d. Sprendimo *Wall*, C-91/08, Rink. p. I-2815, 36 punktą), net jeigu jis įsteigtas toje pačioje valstybėje narėje kaip ir ši valdžios institucija.
- 33 Bet kuriuo atveju reikia pažymėti, kad Sąjungos teisėje koncesiją suteikiančiai valdžios institucijai galiotų tokie patys reikalavimai, jei pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamą susitarimą perėmėjas nebūtų įpareigotas vykdyti perleistos veiklos, taigi tuomet tokiam susitarime būtų įtvirtintas leidimas vykdyti ekonominę veiklą. Iš tiesų toks leidimas nesiskiria nuo paslaugų koncesijos, kiek tai susiję su pareiga laikytis pagrindinių Sutarties taisyklių ir iš jų išplaukiančių principų, nes tokios veiklos vykdymu gali susidomėti kitose valstybėse narėse įsteigti ūkio subjektai (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 2010 m. birželio 3 d. Sprendimo *Sporting Exchange*, C-203/08, Rink. p. I-4695, 46 ir 47 punktus ir 2010 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Engelmann*, C-64/08, Rink. p. I-8219, 51–53 punktus).
- 34 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį pateiktą klausimą reikia atsakyti: SESV 49 ir 56 straipsniai aiškintini taip, kad valstybės narės ūkio subjektas gali šios valstybės narės teismuose remtis iš šių straipsnių išplaukiančios skaidrumo pareigos pažeidimu, padarytu sudarius susitarimą, kuriuo vienas ar daugiau minėtos valstybės narės viešųjų subjektų suteikė tos pačios valstybės narės ūkio subjektui paslaugų koncesiją, dėl kurios kyla aiškus tarptautinis susidomėjimas, arba ūkio subjektui suteikė išimtinę teisę vykdyti ekonominę veiklą, dėl kurios kyla toks susidomėjimas.

Dėl antrojo klausimo

- 35 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar SESV 49 ir 56 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad tokios aplinkybės, kaip pagrindinėje byloje, gali būti laikomos privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais arba objektyviomis aplinkybėmis, kuriomis galima pateisinti tai, kad viešieji subjektai, nukrypstant nuo šiuose straipsniuose įtvirtintų vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principų, tiesiogiai ūkio subjektui suteikė paslaugų koncesiją, susijusią su šių subjektų vykdoma televizijos paslaugų teikimo veikla naudojant joms priklausančius kabelių tinklus.

- 36 Nurodytos aplinkybės yra noras užtikrinti tam tikras teises, kurias ankstesniu susitarimu atitinkami viešieji subjektai suteikė šiam ūkio subjektui dėl tų kabelių tinklų naudojimo, ir noras pasiekti taikų susitarimą siekiant užbaigti ginčą, susijusį su šių teisių apimtimi, atsižvelgiant į laikiną teismo sprendimą, kartu išvengiant minėtos šių viešųjų subjektų vykdomos televizijos paslaugų teikimo naudojant tuos tinklus veiklos vertės sumažėjimo ir sudarant galimybę, kad šių paslaugų abonentams būtų pateiktas visapusiškas komercinis pasiūlymas.
- 37 Reikia priminti, kad jeigu dėl paslaugų koncesijos kyla aiškus tarptautinis susidomėjimas, tai, kad ji suteikiama koncesiją suteikiančiosios institucijos valstybėje narėje įsteigtai įmonei, neužtikrinant jokio skaidrumo, reiškia nevienodą požiūrį, nepalankų kitoje valstybėje narėje įsteigtoms įmonėms, kurios gali būti susidomėjusios gauti šią koncesiją. Toks nevienodas požiūris, kai neleidžiama dalyvauti visoms tokioms įmonėms, iš esmės daro joms žalą, todėl yra netiesioginė diskriminacija dėl nacionalinės priklausomybės, kuri iš esmės draudžiama pagal SESV 49 ir 56 straipsnius (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *ASM Brescia* 59 ir 60 punktus ir nurodytą teismo praktiką).
- 38 Išimtiniais atvejais tokia priemonė gali būti leistina pagal vieną iš SESV 52 straipsnyje nurodytų motyvų arba, remiantis Teisingumo Teismo praktika, pateisinama privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais (pagal analogiją žr. minėto Sprendimo *Engelmann* 51 ir 57 punktus ir nurodytą teismo praktiką bei 2012 m. gegužės 10 d. Sprendimo *Duomo Gpa ir kt.*, C-357/10–C-359/10, 39 punktą ir nurodytą teismo praktiką). Pastaruoju aspektu iš kartu skaitomų minėto Sprendimo *Engelmann* 51 ir 57 punktų matyti, kad objektyvių aplinkybių ir privalomųjų bendrojo intereso pagrindų nereikia atskirti. Iš tiesų tokios aplinkybės galiausiai turi sudaryti privalomąjį bendrojo intereso pagrindą.
- 39 Tačiau šiame prejudiciniame klausime nurodyti motyvai, vertinami atskirai ar kartu, negali būti laikomi privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais.
- 40 Žinoma, reikia pripažinti, kad teisinio saugumo principu, kuris yra bendrasis Sąjungos teisės principas, gali būti pateisinama tai, kad būtų paisoma susitarimo teisinių pasekmių, įskaitant, kiek reikalaujama pagal šį principą, kai susitarimas sudarytas prieš Teisingumo Teismui priimant sprendimą dėl pirminės teisės pasekmių tokio pobūdžio susitarimams ir jis, kaip paaiškėtų, būtų nesuderinamas su kai kuriomis iš šių pasekmių (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *ASM Brescia* 69 ir 70 punktus). Tačiau minėtu principu negalima remtis siekiant taip išplėsti susitarimo taikymo sritį, kad tai prieštarautų vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principams, taip pat iš jų išplaukiančiai skaidrumo pareigai. Šiuo atžvilgiu neturi reikšmės, ar toks išplėtimas galėtų būti protinga išeitis užbaigti tarp atitinkamų šalių dėl visiškai nuo jų valios nepriklausančių priežasčių kilusį ginčą dėl jų sudaryto susitarimo apimties.
- 41 Be to, kalbant apie riziką, kad sumažės viešojo subjekto vykdomos ekonominio pobūdžio veiklos vertė dėl ankstesnio sutartinio pagrindo, kuris, kaip paaiškėjo, yra netinkamas atsižvelgiant į pasikeitusias technines ir prekybos aplinkybes, iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad ekonominio pobūdžio motyvų negalima laikyti privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais, kuriais galima pateisinti Sutartimi užtikrinamos pagrindinės laisvės apribojimą (žr. 2012 m. vasario 16 d. Sprendimo *Costa ir Cifone*, C-72/10 ir C-77/10, 59 punktą ir nurodytą teismo praktiką).
- 42 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad aplinkybė, jog ginčijamas susitarimas suderinamas su vartotojų interesais, kurie, nesant tokio susitarimo, negalėtų naudotis interaktyviaja televizija ir net pasinaudoti komerciškai patraukliu kombinuotu paslaugų pasiūlymu, iš tikrųjų ne skiriasi nuo motyvo, susijusio su minėtos veiklos vertės sumažėjimu, bet, priešingai, yra glaudžiai susijusi su ta veikla. Iš tiesų ši aplinkybė susijusi ne su visais vartotojais, esančiais teritorijoje, kurią aprėpia Komunų asociacijų kabelių tinklai; ji susijusi tik su vartotojais, užsisakiusiais televizijos paslaugas, teiktas šių asociacijų vykdančią veiklą, kurios perleidimas *Telenet* yra pagrindinės bylos dalykas, o tuo, kad Komunų asociacijos neturi galimybės šiems abonentams pasiūlyti tam tikrų paslaugų dėl teisių naudoti jų kabelių tinklus padalijimo, nustatyto 1996 m. įnašų sutartimi, paaiškinamas komercinio pasiūlymo, kurį jos gali pateikti rinkoje, patrauklumo praradimas, taigi ir minėtos veiklos vertės sumažėjimas.

- 43 Galiausiai reikia pažymėti, kad motyvai, kurie, vertinami atskirai, nėra privalomieji bendrojo intereso pagrindai, pateisinantys tai, kad nepaisoma vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principų bei skaidrumo pareigos, negali tokie tapti vien sudėti kartu.
- 44 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąją pateiktą klausimą reikia atsakyti: SESV 49 ir 56 straipsniai turi būti aiškinami taip:
- noru nepažeisti tam tikrų teisių, kurias ankstesniu susitarimu viešieji subjektai suteikė ūkio subjektui dėl jiems priklausančių kabelių tinklų naudojimo, negalima pateisinti šio susitarimo taikymo srities išplėtimo, kuris prieštarauja Sąjungos teisei, tiesiogiai suteikiant paslaugų koncesiją arba išimtinę teisę vykdyti veiklą, dėl kurios kyla aiškus tarptautinis susidomėjimas, net jeigu juo siekiama užbaigti tarp atitinkamų šalių dėl visiškai nuo jų valios nepriklausančių priežasčių kilusį ginčą dėl jų sudaryto susitarimo apimties,
 - ekonominio pobūdžio motyvai, kaip antai noras išvengti ekonominės veiklos vertės sumažėjimo, nėra privalomieji bendrojo intereso pagrindai, kuriais galima pateisinti tiesioginį su šia veikla susijusios paslaugų koncesijos arba išimtinės teisės vykdyti minėtą veiklą, dėl kurios kyla aiškus tarptautinis susidomėjimas, suteikimą, nukrypstant nuo šiuose straipsniuose įtvirtintų vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principų.

Dėl trečiojo klausimo

- 45 Atsižvelgiant į atsakymą į antrąją klausimą, į trečiąją pateiktą klausimą atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 46 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (dešimtoji kolegija) nusprendžia:

1. **SESV 49 ir 56 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad valstybės narės ūkio subjektas gali šios valstybės narės teismuose remtis iš šių straipsnių išplaukiančios skaidrumo pareigos pažeidimu, padarytu sudarius susitarimą, kuriuo vienas ar daugiau minėtos valstybės narės viešųjų subjektų suteikė tos pačios valstybės narės ūkio subjektui paslaugų koncesiją, dėl kurios kyla aiškus tarptautinis susidomėjimas, arba ūkio subjektui suteikė išimtinę teisę vykdyti ekonominę veiklą, dėl kurios kyla toks susidomėjimas.**
2. **SESV 49 ir 56 straipsniai turi būti aiškinami taip:**
 - noru nepažeisti tam tikrų teisių, kurias ankstesniu susitarimu viešieji subjektai suteikė ūkio subjektui dėl jiems priklausančių kabelių tinklų naudojimo, negalima pateisinti šio susitarimo taikymo srities išplėtimo, kuris prieštarauja Sąjungos teisei, tiesiogiai suteikiant paslaugų koncesiją arba išimtinę teisę vykdyti veiklą, dėl kurios kyla aiškus tarptautinis susidomėjimas, net jeigu juo siekiama užbaigti tarp atitinkamų šalių dėl visiškai nuo jų valios nepriklausančių priežasčių kilusį ginčą dėl jų sudaryto susitarimo apimties,

- **ekonominio pobūdžio motyvai, kaip antai noras išvengti ekonominės veiklos vertės sumažėjimo, nėra privalomieji bendrojo intereso pagrindai, kuriais galima pateisinti tiesioginį su šia veikla susijusios paslaugų koncesijos arba išimtinės teisės vykdyti minėtą veiklą, dėl kurios kyla aiškus tarptautinis susidomėjimas, suteikimą, nukrypstant nuo šiuose straipsniuose įtvirtintų vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principų.**

Parašai.